

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 v za vsakokrat; za večje inserate, in za mnogokratno inseriranje primeren popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4 krona, za četr leta 2 kroni; ista naj se pošilja: Upravništvu „Domovine“ v Celju.

Slovinci v okrajnem zastopu celjskem

Poglejmo si nekoliko!

V očigled bližajočih se volitev se nemškutarasko časopisje celjsko na vse kriplje trudi, za upanje, katero je imelo prebivalstvo okraja do sedanje večine, omajati ter njegove zasluge, katere si je v dobi svojega poslovanja s svojim uspešnim delovanjem pridobilo, utajiti.

Da bode slovensko prebivalstvo lahko samo presodilo na podlagi golih dejanj, hočemo navesti nekoliko, kar je okrajni zastop storil.

Prepričani smo, da bode potem vsakdo pritr dil, da nobeden nemški okrajni zastop na Sp. Štajarskem ni storil toliko koristnega v tako kratkem času, kakor sedanja slovenska večina v celjskem okrajnem zastopu.

Najvažnejši del poslov okrajnega zastopa so ceste, in ravno cestam obračal je okrajni zastop največjo pozornost.

V celjskem okraju so bili pri mnogih cestah hudi klanci, pri katerih je živina grozno trpela, bilo kletve in pretepanja živine. Te klanice je slovenska večina okrajnega zastopa takoj začela odpravljati. Prekopali so se na cesti Selje—Proseniško trije veliki klanci, na cesti Teharje—Proseniško odpravila sta se dva huda klanca, pri Jozlnu in v Brezju; v Novicerkvi odpravil se je istotako hud klanec, kateri je pri tolikih vožnjah lesa iz Vitanja bil strašna zavira; na cesti Celje—Laško prekopal sta se dva brega ter zasula ena nižina, katera je bila pri vsaki povodnji pod vodo; cesta Celje—Laško bila je na dveh mestih nevarno ozka, ker ste dve hiši moleli daleč v cesto; ti dve hiši ste se odstranili, ena se je inorala celo vsled dolge pravde razsvojiti; na okrajni cesti Latkova vas—Št. Pavel se je istotako odstranil en hlev, kateri je zakrivljaj

ovinek in napravil cesto ozko, in na isti cesti podrla se je sedaj mitnica, katera je bila velika zavira ter cesto delala ozko.

Okrajni zastop je pa tudi skrbel, da se po trebnih cestah na novo napravijo, oziroma v slabem stanu stoječe ceste sprejmejo v oskrbo okrajnega zastopa.

Tako se je napravila nova cesta iz Žalca v Prejšico, potem zvezna cesta Bukovžlak—Lubečno, cesta Medlog—Lopata, potem cesta Medlog—Zalog in Pirešička cesta.

Končno ste se prevzeli v okrajno oskrbo cesta do Dramelj in gotoveljska cesta. V zadnjem času pa se je napravila še prečna cesta Gaberje—Lava, katera skrajša zvezo savinjske doline z dolino Hudinje ter oproščuje prebivalstvo celega okraja drage, pa nepotrebne celjske mitnice.

V prejšnjih časih so bili sami leseni mostovi, kateri so požrli vsako leto ogromne stroške za popravila.

Okrajni zastop se je odločil, da bo delal znanprej železne mostove in mostove iz betona, kateri so enkrat napravljeni, takorekoč za večno.

Taki železni in betonski most je čez Voglajno pri Celju ter popolnoma iz betona izdelan most na cesti Spodnja Hudinja—Lubečno pri Majdiču ter most v Latkovivasi poleg predilnice v Št. Pavlu.

Ker taki veliki mostovi ne bodo več v pregledni dobi nikakih stroškov prizadjali, se bodo lahko brez zvišanja doklad nove okrajne ceste in drugi novi mostovi delali.

V prejšnjih časih se je velik del cest posipaval s posipom iz potokov. Slovenska večina okrajnega zastopa pa je pustila popolnoma tak malovreden posip, s katerim se je samo blato spravljalo na ceste, in vpeljala je vseskozi tolčen posip. — Da pa ni glede cen kamna odvisen od posestnikov kamnolomov, skrbel je okrajni zastop za lastne kamnolome ter je nakupil take

v Vojniku, v Soteski in v Št. Ilju; v Galiciji ter v Šibeneku pa sklenil daljše najemne pogodbe z dotičnimi lastniki kamnolomov.

Iz predstojajočih podatkov se vidi torej, da se je v tej primerno kratki dobi, v kateri je imela narodna stranka večino v okrajnem zastopu celjskem, v prosep okraja neprimerno veliko storilo, in to tako, da se doklade niso nikakor zviševale.

Ker se število možkih učiteljev na ljudskih šolah vedno manjša, sklenila je slovenska večina število štipendij za učiteljske pripravnike pomnožiti na pet, kateri so potem vezani določeno dobo let služiti v celjskem okraju. Tako se bo zagotovilo vsaj celjskemu okraju potrebno število možkih učiteljev.

Okrajni zastop pa je obračal tudi, ker je uvidel, da je govedoreja ravno za celjski okraj največjega pomena, največjo pozornost podpiranju govedoreje. Vsako leto je nabavil po 10, 15, tudi do 20 čistokrvnih, muredolskih bikov plemenjakov, tako da se je govedoreja, kakor vsi izvedenci pohvalno priznavajo, v celjskem okraju tako povzdignila, kakor malokje drugod.

Za železnico Celje—Velenje, za katero je prejšnja nemška večina 80 000 K hotela podariti, dovolila je slovenska večina samo 40 000 K, pa ne a fond perdu, t. j. kot dar, ampak tako, da če se železnica proda, dobi okraj svojo podporo z dobičkom, če se železnica proda z dobičkom, ako pa je pri prodaji izguba, pa z nekoliko izgube. Za železnico Grobelno—Rogatec dovolil je istotako 40 000 K na delnico.

Tudi na občinske ceste je slovenska večina mislila ter je občinam pri vsakih večjih izdatkih posebno za mostove, dajala znatne prispevke.

Iz teh podatkov pa se tudi vidi, da je slovenska večina okrajnega zastopa proti vsem delom okraja enako pravično postopala. Noben okraj se ne more pritoževati, da bi se on zane-marjal na ljubo drugim; proti Št. Jurju, proti

LISTEK.

Iz gozda pred sodišče

Novela iz gozdarskega življenja. Spisal Maks Ring. Poleg češkega po Vodračku prevel Vrhovski.

(Nadaljevanje.)

Ne vemo reči, koliko časa sta zaljubljenca tako sedela v mehki travi in se pogovarjala o vsem, kar ju je dozdej težilo. Seveda začetek in konec vsem pogovoru je bila ljubezen.

Pred njunimi očmi je izginil celi svet, po zabila sta prestane težave in tudi boje, ki jima v bodoče prete. Nenadna sreča pregnala je vso minolost in skrivala prihodnje zapreke. Spomin na skorajšnjo ločitev bil jima je kakor zahaja joče solnce, katero s svojimi žarki zemljo najkrasneje obseva, kakor cvetka, katera pred ovenenjem daje najprijetnejši svoj duh.

V vejah bližnjega drevesa je šepetal lahek vetrič, kakor da bi oznanjal njuno ljubezen, vmes med vejami pa je lukala blede luna, kakor bi se radovala, da je jima priča.

Prav naglo jima je minil čas. Barbika se je spomnila prva, da je treba iti. Vrba pa jo je še zadrževal, na kar je še nekoliko ostala, ker ni mogla odreči ljubimcu srčne želje.

„Ne odtrgaj mi tako naglo tolike sreče,“ prosil je, „kdo ve, kedaj se zopet tako snideva?“

„Mama me pričakuje; skrbelo jo bode za me.“

„Za en trenotek! Jaz sem moral na tebe še dalje čakati, predno nama je prišla ta srečna prilika.“

Ona se je nasmejala in — ostala. Imela sta med seboj toliko povpraševanj in odgovorjanj, da nista mogla skončati, tako sta pozabila na vse, kar je bilo na okolu nju. Komaj sta čula iz bližnjega zvonika biti uro deset in opazila, da se je od severa temnilo obnebeje z oblaki, iz katerih je bliskalo in včasih globoko zagrmelo.

Tu počil strel v bližnjem gorovju, kar mahoma spomni Vrba na njegovo dolžnost v nocojšnji noči.

Le s trudom se je odtrgal od dragega bitja. Spremil jo je še do blizu doma, ko se ji ni bilo bati nobene nevarnosti več.

Ob ločitvi mu je podala roko, na kar jo je on prvič poljubil na rdeče ustnice. Nato je odskočil, voščil lahko noč in odšel naglo v gozd. Ni si mogel kaj, da ne bi še parkrat ogledal nazaj na dragi svoj zaklad, dokler mu ni zginila za ovinkom.

Kakor pijan je bil sedaj Vrba, poln vsakojakih občutkov. Ljubezen in slutnja, strah in nada, slast in bôl, vse se je mešalo v njegovih prsih s takimi silami, kakor da bi razburkani valovi premetavali slabo ladjo. Najbolj čudne misli in drzni naklepi snovali so se v njegovi duši.

Brzo bi hotel stopiti pred gospoda nadlogarja in razkriti mu svojo ljubav do njegove hčerke; zopet mu je v mislih drzni, tajni pobeg z njo v daljno Ameriko; spet mu šine v glavo naklep razjasniti roditeljska sramotna razmere Rudolfa s črno Lizo; končno se ga polasti še namen, bojevati se s tem pohotnejšem za ljubljeno devo. . . .

Naglo se ustavi in posluša. Po gozdu okolu je vladala grobna tišina, le v vrhovih drevja je šumel piš prihajajoče burje. Luna je svetila, pa naglo se skrila za oblaki, da je nastala tema, katero je tupstam razsvetlil blisk, kateremu je sledilo čedalje močnejše gromenje.

Kar se zasliši drugi strel v obližju, da je Vrba lahko spoznal njegovo smer. Tatovi so morali loviti prav v goščavi nekaj višje, kjer je bil Vrba. Takoj so mu prišle druge misli v glavo.

Z napeto dvocevko v rokah plazi se tihih korakov po mahovitih tleh. Pričakoval je, zana-

Št. Pavlu, Vitanju in Laškem, povsod se vidi enaka skrb. Dokler pa so Celjani gospodarili, videli so samo Celje in vedno le Celje.

Zvišati pa so se morale doklade edino letos na 29 %, zaradi tega, ker se je direktni davek v okraju l. 1902 nenadoma znižal od 395.083 K 62 v na 309.413 K 99 v, tako da je v letu 1902 okrajni zastop prejel na dokladah mesto 90.869 K 23 v le 70 971 K 82 v, torej za 20.654 K 04 v v enem letu manj. — Finančna uprava je namreč raznim tovarnam, kakor štorovski, cinkovi tovarni itd. davek znatno znižala, tako da znašajo za l. 1904 le 308 268 K 61 v, torej proti davku l. 1901 za blizo 100 000 K manj.

Vsled tega so se tudi doklade hudo znižale, tako da, ker potrebščine niso manjše, ampak celo večje postale, so se morale doklade za tri procenote zvišati, pa le za čas.

Prihodnje leto pa se bodo doklade gotovo mogle zopet znižati.

Sicer pa moremo reči, da nemški Celjani, ki toliko upijejo zaradi teh 29 % so najslabši učitelji javnega gospodarstva. Oni naj bodo tiho in pometajo pred svojim pragom. Pogreznili so se v dolgove že čez ušesa, vsako leto vzdigujejo doklade ter so dospeli letos že do 50 %.

S kratka smemo izreči torej sodbo:

Ta leta sem, to je od 27. avgusta 1889, kar je gospodarila slovenska večina v okrajnem zastopu, bil je celjski okrajni zastop skoz in skoz vesten zastopnik interesov in koristi kmetškega prebivalstva.

Vsak pošten človek mora torej priznati, da je slovenska večina okrajnega zastopa svoje gospodarstvo vestno opravljala ter storila toliko, kakor malokje drugod; zlasti odlikuje se delovanje slovenske narodne večine kakor dan od noči, ako se primerja, kako se je nekdanj gospo darilo v okrajnem zastopu celjskem, ko so vo dili posle Sajovitz, Peer in Bräu.

Volitve v celjski okrajni zastop in Nemci.

„Hinavec, ki vidiš pezdir v očeh svojega bližnjega, bruna v lastnem očesu pa ne vidiš“. Te svetopisemske besede so mi padle na um, ko sem prečital prvo stran večerne številke graške „Tagespost“ od petka. — Na levi strani članek o volitvah v celjski okrajni zastop, v katerem neznan pisec na dolgo in široko zabavlja o slovenskem gospodarstvu, in v katerem s pravo germansko ošabnostjo naravnost zapoveduje slovenskim kmetom, da volijo — nemške valpte; na desni strani časopisa pa se odpira bralcu slika nepopisno žalostnega, naravnost škandaloznega gospodarstva štajarskega glavnega mesta Gradca. Dolg te „najbolj nemške“ občine v Avstriji narastel je že na milijone; samo leta 1903 je bilo primanjkljaja nad 300.000 K. Sedaj pa čujte, s kakimi sredstvi hočejo Nemci, ki so vendar, kakor se sami hvalijo, „najboljši gospodarji“ na svetu, pokriti velikanske praznote

šaje se na svoj tenak sluh, da bo slišal v bližini kak nenavaden šum in prasketanje po vejevju, kar se sliši navadno, kadar divja zver beži po hosti.

Toda nič takega ni bilo opaziti, pač pa ob svetlobi bliska mesto pišne srne ali nastreljenega jelena, razloči ne daleč od sebe temno človeško postavo. — Bolj ostro se ozre tjakaj in pri zopetnem blisku spozna ga — glasovitega tihotapca Mlinarjevega Franca, ki drži v rokah kratko puško.

Vražji ponočnjak, v raztrgani obleki, z bledim, razoranim obrazom in dolgimi razmršenimi lasmi, je bil videti prav kakor kako — strašilo iz pekla samega.

Spomnivši se svoje dolžnosti, stopi mu Vrba naravnost nasproti. Ni še mogel zaklicati naj odda orožje, že se je vrgel potepuh na Vrbo enako besnemu tigru, meneč ga podreti na tla.

V tej naglici ni mogel Vrba prav pomeriti. V gnjevu sproži, ali strel ni zadel roparja. Medtem pa ta mahoma odskoči in zgine v hosti, da Vrba ni mogel drugega strela porabiti.

Vsled teme in naglega bega mu ni kazalo roparja zasledovati. Rajši se odloči pogledati,

v svoji mestni blagajni. Zgoraj omenjeni članek „Tagespost“ zahteva povsem resno — kdor ne verjame, prosim prečitaj sam omenjeno številko tega časopisa, da vpelje, oziroma poviša mesto naslednje davke: 1. Davek od klavirjev; 2. Davek od tujcev, ki se dalje časa nahajajo v Gradcu; 3. davek od pouličnih ženskih oblek, ki so manj ko 2 cm oddaljene od tal in sicer za vsako obleko in za vsak cm 25 K na leto; 4. 100 K davka na leto od vsakega konja; 5. davek za vsakega psa se mora povišati na 50 K; 6. doklade na zemljiški davek naj se povišajo od 23 na 50 % (se je že sklenilo!)

V izvenredni seji dne 29. aprila se je sklepalo o vpeljavi naslednjih davkov: 1. Od vžigalic; 2. Frankove kave; 3. mila; 4. lepakov (plakatov); 5 oken (!!!); 6. služabništva.

Kar obstoja Avstrija, se še nikjer ni razpravljalo o tako žalostnih, smešnih zadevah, kakor zadnje dni v ultranemškem graškem občinskem svetu

Podobne lepe razmere pa morajo, kakor kaže, vladati tudi v Nemški Bistrici. Vsaj „Dunajski vsenemški list“ prinesel je bil nedavno zanimiv članek o sumnjivem gospodarstvu te občine. Primanjkljaji presežajo vsoto 12.000 K. — Deželni odbor štajarski je že sklenil vpeljati strogo preiskavo. Nemški graški in provincijalni listi (razun soc. dem. „Arbeiterwille“) seveda popolnoma molče o vsej zadevi, saj gre — Nemcem za nohte! — In ti ljudje, ki imajo sami toliko masla na glavi, se drznejo očitati Slovincem, da ne znajo gospodariti! Ali ni to že več kot smešno!

Najlepše pri vseh ostudnih nemških napačin na dosedanji celjski okrajni zastop pa je, da slovenskim odbornikom razun Kosmove zadeve ne morejo očitati prav nobene nepravilnosti. Ta nesrečni slučaj jim služi kot edina opora pri njihovem nepoštenem boju. Neglede na to, da se taki slučajji sicer ravno med Nemci kaj radi dogajajo, ponavljalo se je na tem mestu že opetovano, da so dosedanji nemški odborniki najmanj ravno toliko krivi nepazljivosti, kakor slovenski. A dočim so poslednji odkrito pripoznali svojo „napako“, za katero hočejo tudi sami trpeti, so Nemci imeli v očeh edino le svojo nacionalno korist ter so si veselja mencali roke, češ, sedaj pa prav lahko preslepimo par „bindišarjev“, da bodo volili pri prihodnjih volitvah z nami. Sredstva, s katerimi si pomagajo pri svojem sleparjenju, so znana dovolj. Vredna so povsem nemške kulture. Ko bi bili naši posili-Nemci le nekoliko pošteni, kako bi se drznili sicer postavim, trditi, da bodo celjski okoličani primorani plačati vsoto, ki jo je poneveril Kosem, ako ostane okrajni zastop v slovenskih rokah. Odgovorno načelništvo bo moralo samo pokriti po Kosemu poneverjeno svoto, če ostane zastop slovenski ali pa ne. Vso zadevo vodi deželni odbor štajarski, ki bo gotovo vestno pazil, da nedolžni ne bodo trpeli škode.

Kako grdi, sebični nameni vodijo v resnici Nemce pri njihovem nečloveškem naporu, dobiti

kaj je tat prej streljal. Menil je najti pač kako večjo zver ali divjačino, kakoršno so tihotapci pri zasledovanju navajeni vreči kam v goščavo, da jim je samim lažje uiti.

Med tem je prihrula nevihta z močnim dežjem, ki je prisilila Vrbo stianiti se pod košato drevo, dokler se vreme ne razvedri. Naliv je trajal blizu pol ure, nakar se je drevo zopet zjasnilo in skozi drevesne veje je tuintam polukala zopet luna.

Sedaj gre Vrba iskat po tihotapcu ustreljeno divjačino. Kakih sto korakov pred seboj zagleda na tleh za grmovjem nekaj temnega ležati, kar je menil, da je ustreljeni jelen. Ko bliže pride, spozna takoj, da to ni divjačina, temuč — človek, ki je ležal v mlaki krvi. Tratina okolu njega bila je okrvavljena in povaljana.

Pri tem pogledu so se zježili Vrbi lasje na glavi, da ga je obšla groza. Še ni spoznal mrtveca, njegovo obličje je bilo zavito v travo, toda zelena suknja, lovski nož s srebrnim ročajem in cela postava, vse mu je bilo nekako domače.

S trepetajočim srcem in pritajenim vzdihom sklone se Vrba nad krvavim truplom, a ozrši se v blede njegovo obličje in v osteknele

celjski okrajni zastop v svoje roke, kaže posebno jasno naslednji dogodek. Pisec teh vrstic se je bil peljal pretekli teden po južni železnici. V Rimskih toplicah sta stopila v voz dva elegantno oblečena gospoda, ki sta bila očitvidno precej „židane volje“; vsaj sprevodnik se je moral pošteno truditi, predno ju je bil uvagoniral. Kar se tiče olike obeh gospodov, sem bil hitro na jasnem. Komaj so se bila namreč zaprla vrata za njima, že je vprašal prvi drugega: „Ali si dal bindišarskemu odrešeniku (namreč sprevodniku) kako napitnino?“ Da bi bil varen pred neljubimi inzultu in napadi, kakoršni so posebno pri štajarskih Nemcih že v navadi, držal sem se, kakor bi dremal. Imel sem prav, kajti pogovori obeh „olikancev“ so bili grde za bavljičice o „prvakih“ in „bindišarskih kmetih“. Iz celega njunega klobasanja pa je vreden naslednji kratki razgovor, da se ga priobči.

Prvi. „Kaj meniš, kdo ima največ zaslug za nemštvo v našem „hartbedrängten“ Spodnjem Štajarju?“

Drugi. „Naš župan Rakuš!“

Prvi. „Kaj ti še ne pade v glavo?“

Drugi. „Pommer!“

Prvi. „Beži, beži, ta...“ (Sledila je nepriobčljiva, jako „laskava“ beseda).

Drugi. „Wolf“ (namreč komponist).

Prvi. „Že vidim, da zastonj ugibaš. — Kosem. To je naš največji dobrotnik. Pomisli, kako se bo okrepil nemški značaj Celja; pomisli samo, kakšne podpore bomo lahko dajali našim „Schutzvereinom“ („Südmark“, „Schulverein“ i. t. d.) — ako enkrat postanemo gospodarji v okrajnem zastopu. Ali pa bi mar kdaj tega dobili v roke (zares, jako samozavestno), če bi ne bilo — Kosema!“

Kakor ta dva, tako govori vse spodnještajarsko „nemštvo“. Pač se bodo slovenski volilci dobro premislili, predno bi volili v okrajni zastop ljudi take vrste, ki že naprej računajo, kako bi razmetavali slovenski davčni denar za svoje velikonemške namene. Res, Kosem je poneveril veliko svoto okrajnega denarja, a vzlic temu ne bo imel okraj nikake škode, ali če bi dobili Nemci okrajni zastop v svoje kremplje, bi imeli na krmilu ne samo enega Kosma, temveč toliko Kosmov, kolikor ljudi, kajti eden ko drugi bi gledal, da čim prej izgine okrajni denar za naprave, ki bi gmotno in duševno škodovala slovenskim davkoplačevalcem.

Naši volilci imajo toliko spoznanja in samozavesti, da se nam ni treba bati, da bi izdajali za sijajne obljube, ki jim jih obetajo Nemci, katerih bi pa nikdar ne izpolnili, svojo posest v roke ljudem, ki z vsem svojim dejanjem tako očitno kažejo, da jim je le za slovenski denar, ne pa za blagor prebivalstva. Dan volitve bo pokazal Nemcem, da so bila vsa njihova zavijanja in laži zastonj: nad njihovim nesramnim rovarjenjem bo sijajno zmagala slovenska zavednost!

oči, spoznal ga je. To ni bil nihče drug, njego njegov zakleti sovražnik — Rudolf.

Neki nerazumljiv čut stresel ga je v tem hipu. Bilo je to nekaka zmes strahu in nade, groze in radosti, navrh pa sočutja. Tema in svetloba ste se ga enako zlim duhovom polastili v srcu, katere pa je zmagala naposled nje gova prirojena dobrodušna in čednostna narava.

„Odpusti nam naše dolge, kakor tudi mi odpuščamo svojim dolžnikom“, molil je Vrba tiho, klečeč poleg mrtvega telesa svojega protivnika.

Utešen in nekako mirne vesti vstane, prost vsake mržnje do pokojnika. Ozrši se okolu sebe, zagleda nenadoma prihajajočega lovca, — svčjega sovražnika, kateri je nemo prišel in obstal pri mrtvecu. S kratkimi besedami mu pove Vrba celo zgodbo, omenivši tudi ubeglega tihotapca.

V svoji razburjenosti ni opazil, kako lovec, goječ sovrašstvo do njega, njegovo pripoved poslušal nekako nezaupno ga ogleduje od strani. Končno upre lovec oči v njega, kakor bi ga hotel prebosti, pri čemer zapazi z nekim zadelvoljstvom par madežev krvi na njegovi suknji.

Položaj slovenskega učiteljstva na Štajarskem.

(Dopis iz učiteljskih krogov.)

Takole se tuintam rado prigodi, da nam izvenštajarski učitelji kaj glasno zavidajo naš „briljantni“ položaj, a navzlic temu jih je le bore malo, (menim samo moške) ki bi posebno sili v našo, toli hvalisano deželo. Kaj je torej vendar krivo, da nima več privlačnosti?

Prosim, ozrite se malo naokrog in povprašajte se, zakaj je tako malo našega učiteljstva delavnega na narodno-političnem polju, čemu isti, ki pridejo z ljudstvom vendar v tesen stik, ne budijo bolj narodne zavesti?

Odgovor vam ne bo težek. Kakor znano, čuva nad vsem učiteljevim delovanjem z Argusovimi očmi okrajni šolski svet, kateremu ne uide niti en učitelj korak s strogo mu odmerjenega delokroga. Gorje ubogi pari, ki se je drznili spomniti, da ni edino le avtomat v šoli, kateri naj mirno in molčeče deluje in žrtvuje svoje moči, ampak se je osmelil celo ponižno pokazati, da je Slovenec, da ljubi svoj rod, da bi ga rad vzdramil iz politične letargije, ga opozoril lastnih mu pravic! Dabele batine v obliki disciplinarnih preiskav, kazensko premeščanje, krčenje plače, so mu plačilo. Učitelj pa, ki mora preživljati precejšnjo obitelj, je pahnen s tem v bedo, ki ga potem kruto zasleduje, beli si od skrbi za družinico glavo, gleda z obupnimi očmi v nejasno prihodnost, uklone svoj tilnik terorizmu . . . molči in gineva.

To se godi osobito v tistih krajih, kjer je okrajni šolski svet sestavljen iz Nemcev. A kje že ni? lahko vprašamo. Saj smo imeli letos Slovenci v volitvah v okrajne zastope same poraze; obenem pa z okrajnim zastopom seveda tudi padajo okrajni šolski sveti v nemškutarske roke. Da je v kakem boljšem kraju, mestu, trgu, veliki vasi, kjer se učitelju obetajo večji dohodki, izpraznjeno kako mesto, potegujejo se zanj tudi slovenski učitelji in zakaj bi se ne, saj bi tudi oni radi včasih malo boljši košček kruha, ki je betve pomazan z maslom, — a njih trud je navadno zastoj. Udje, ki jih je poslal okrajni zastop v okrajni šolski svet, povprašajo najprej pri svojih zaupnikih, ali je ta in ta Slovenec ali „deutscher Gesinnung“ in če ni zadnje, — križ čez njega. „Tega ne poznam, — ga ne morem priporočati, delal bo samo zgago“ se oglasi voditelj in ves korus podrepnikov nemškutarjev zagrmí: „Tega ne, tega ne“ — in „fuđ“ je. „Moj up je šel po vodi . . . lepa klasifikacija, nadzornikovo priporočilo, vse zastoj“. Dobil je mesto učitelj, ki je bil razredovan na „kaumgenügend“, kakor pravi uradni terminus, — a on je nemškega mišljenja, je morebiti ud nemškega pevskega društva, „Turnverajna“, osebni prijatelj gosp. A-a ali Z-a, ki ga je označil kot „stramdeutsch“.

Ali se bodete potem še čudili, da toliko učiteljev stoji v političnem ozadju? Ali vas

Ko stoji nekoliko tako zamišljen v neke vražje misli, zapove mu Vrba iti naglo domov v logarjevino in gospodu nadlogarju sporočiti to žalostno novico. Sam pa se je odločil čuvati med tem pri mrtvem truplu.

Minila je ura, polna tesnobe in otožnosti, predno je došel nadlogar v spremstvu nekaj občanov z lovcom na kraj nesreče. Med potom je lovec razlagal celo zgodbo, vmes pa namigoval, da zločinca pač nihče drug ne more biti nego — Vrba. Vaščani, katerim je bila znana zadnja zgodba med Rudolfom in Vrbo, niso nad resno lovčevega pripovedovanja kar nič dvomili.

Kakor pri vsakem vznemirjajočem činu, krožila je tudi tukaj med ljudmi prva misel o početku in storilcu zločina. Večina ljudstva je verjela naravnost vest, katera se je po bivšem razporu med mladeničema, kakor tudi po svojem završetku zdela dokazana. Lovčevego pripovedovanje se je sprejelo prav lahko kot gola resnica in kot takšna se je razširjala dalje med ljudstvom. Ni čuda torej, da je Vrba, kamor je pogledal, med ljudmi povsod srečal nezaupne in plahe obraze, katerih jeznih, celo grozečih pogledov si ni mogel raztolmačiti.

bode presenetilo, da se marsikaternik brani javno sodelovati?

Še manj se je čuditi, da tuintam nekateri zataji svoj rod, da preskoči v nasprotni tabor, da se pajdaši z nemškutarji in še služi celo za vohuna. Saj v zvezi z nemškutarji bo dosegel boljše mesta, bode imel v vsem slobodne roke, protekcijo, pri svojih višjih bode dobro zapisan, čaka ga še boljše bodočnost! Ali ni to mamljivo? Treba mu je samo s „Štajercem“ poreči: „Sicer sam Slovenec, toda nemškega mišljenja“, in z odprtimi rokami ga bodo sprejeli.

Morebiti se najde kje kak neverni Tomaž, ki bode zmajeval z glavo in dejal: Tako hudo pa še vendar ni. Le pogledajte okrog sebe in povprašajte učitelje, vsak vam bode vedel povedati tako zanimivo storjo ko je on onemoglo stiskal pesti, a nemškutarji so se mu krohotali v obraz. Že marsikateri slovenski učitelj, ki se je osmelil preveč očitno kazati svoje narodno prepričanje, mešati nemškutarjem štrono ter dovesti ljudstvo do narodne samozavesti, bil je prestavljen na Gornje Štajarsko, kjer naj bi se med gorjanci malo ohladil.

Če bode šlo z okrajnimi zastopi vedno navzdol, bode položaj učiteljev pač vedno tužnejši, obenem pa bode še ta mrva narodne zavesti, ki je ravno vzkliła, zadušena od širečega se nemškutarskega plevela. Dal Bog, da se obrne na boljše!

Celjske in štajarske novice.

— **Poroka.** Poročil se bo jutri, dne 7. maja, g. Josip Brinar, učitelj in marljivi naš pisatelj, z gco. Evgenijo Cvenkelnovo, hčerko znane narodne rodbine Cvenkelnove v Sevnici. Častitamo!

— **Potovanje.** Mnoli teden je nastopil naš celjski rojak, pravnik Bogumil Vošnjak, z Dunaja svoje potovanje v Rusijo in je došel v Petrograd, kjer ostane šest tednov. Odtod putuje B. V. čez Moskvo v azijsko in južno Rusijo od koder se vrne proti jeseni nazaj v domovino. Radi tega potovanja je odložil B. V. mesto predsednika akademiškega društva „Slovenije“ na Dunaju. — Mi želimo mlademu potniku vse dobro na pot in srečno vrnitev, pričakujemo pa nadaljevanje njegovih „Zapiskov mladega potnika“ glede Rusije.

— **Nov slovenski obrtnik v Celju.** S 15. majnikom t. l. prevzame podobarsko obrt gosp. Ignaca Oblaka v Gledaliških ulicah g. Anton Sumrek. Novega našega obrtnika priporočamo slavnemu občinstvu najtopleje.

— **Celjskim Nemcem** so volitve v okrajni zastop popolnoma zmešale njihovo pamet. Pa saj tudi ni čudno, kajti ti reveži se mučijo in trudijo, da se nam v resnici že smilijo. Zdajpa zdaj vidimo kakega nemškega prvaka pripeljati se dvouprežno z dežele, kjer je trosil denar in laži, da bi morda pregovoril tega ali onega slovenskega volilca, da bi preskočil v njihov tabor, ali pa vsaj na dan volitve ostal doma. Toda

Ko je previdni nadlogar potrebne in predpisane stvari oskrbel, naročil je dvema slugama čuvati pri mrliču, sam pa je ukazal Vrbi, naj ga spremlja domov, kar je pomočnik rad storil. Z največjim strahom in osupnenjem se je nato zbudila doma družina, ko je nadlogar sam ji sporočil to grozno novico.

Vrba je videl, kako obupno gospa nadlogarjeva kriči in si lomi roke, kako se Barbika vsa blede trese, in kako nadlogar sam njega srdito pogleduje, kakor da bi mu hotel kaj čitati iz duše. Na zahtevanje nadlogarjevo pove vsem zopet celo zgodbo prav jasno, samo o sestanku z Barbiko ne omeni ničesar. Tudi lovec je moral povedati, kar je vedel. Pravil je, da je Rudolfa zapustil za nekaj časa, ker ga je ta poslal v bližnjo vas po žganja. Medtem ga je zalotila burja, da je moral pod drevjem vedriti in se tako zamuditi. Ko pa je došel na mesto, našel je mrtveca ležati ondi, zraven pa kleččega Vrbo. Ta izpoved je bila tako preprosta, da se je zdela vsem popolnoma verjetna.

Nasproti temu se je zapletal Vrba v zagato, ker pri svojem pripovedovanju ni hotel med podrobnostmi povedati o svojem sestanku z Barbiko pri vasi. Vsled tega ni mogel na

kakor je videti po izmučenih in obupanih obrazih, ki jih ti nemški agitatorji prinašajo s svojih agitacijskih križevih potov nazaj v Celje, je njihov trud popolnoma brezuspešen. Da, da, gospoda, ki ste bili že trdno prepričani, da vam bo okrajni zastop molzna krava, katero bi izmolzli do zadnje kapljice, sedaj izprevidite, da so vam vaši upi splavali po vodi. Vse vaše laži, vsa vaša obrekovanja, ves vaš denar in vaše grožnje vam ne pomagajo nič, slovenski volilci vedo, česa bi jim bilo pričakovati od vas, Nemcev in nemčurjev. Naše ljudstvo vas je spoznalo, da obetate zlate gradove, držite pa svojo besedo le takrat, kedar se gre zato, da vtaknete kaj v svoj žep, sicer pa že drugi dan ne veste, kaj ste obljubili dan prej. — Kedar je pa bil še nemčur pošten? Pod milim Bogom, da ga ne najdete poštenjaka med vso spodnještajarsko nemčursko sodrgo, kajti kdor je tak, da za par grošev proda in izda svoj narod in svoje prepričanje, ne bo tudi sicer nikdar obdržal svoje obljube. Nemčur ostane pač nemčur. In takim ljudem naj bi naši volilci zaupali okrajni zastop. Ne boš, nikdar!

— **Nemški agitatorji** pač dobro vedo, da se njihovo omazano trobilo, katero navadno imenujemo „vahtarca“, ne sme prikazati med slovenskimi volilci, kajti ni ga našega človeka, ki ne bi vedel, kako nesramno piše ta list o vsem, kar je slovenskega. Dobro je še našemu ljudstvu v spominu, kako vražje hudobno je pisala „vahtarca“ o celjskih in okoliških Slovencih ob priliki otvoritve „Narodnega doma“, ob prihodu Čehov v Celje in sploh vselej, kedar smo storili Slovenci kak korak naprej v našem narodnem ali gospodarskem razvoju. — Ni ga med nami vplivnejšega moža, celo ženske niso pred njo varne, da ne bi ga bila „vahtarca“ na najnesramnejši način napadla, pa tudi ljudi, ki se niso ne v političnem, ne v gospodarskem oziru kako izticali, navadne delavce, obliva s svojo smrdljivo gnojnico. Za celi slovenski narod vobče pa ne dobiš v celi „vahtarci“ ne ene lepe besede. Naše ljudstvo imenuje narod roparjev, morilcev, ljudožrcov, vse kar govori slovenski, ji je neumen bindišarski kmet itd., itd. Seveda se ne upajo nemški agitatorji s takim nesramnim listom med naše ljudi (stoj, „vahtarci“ v obrambo, moram pripomniti, da jo ljudstvo, žal, ne razume, in zato ne bere!! Op. st.), vedo pa dobro, da se „Domovina“ zelo rada bere med našim ljudstvom. Kaj je torej storiti nemškim agitatorjem? Napolnili so zadnjo „vahtarco“ z vsemi mogočimi lažmi o našem listu. Ščuva državnega pravnika, da bi list konfisciral in sicer edino zato, ker piše resnico o celjskih Nemcih in nemčurjih in razkrinkuje njihove zavratne napade na slovensko posest. Ako bi hotelo državno pravništvo na tak način postopati proti nam, kakor hoče „vahtarca“, (bi nasprotno ne smela nikdar niti ena številka „vahtarce“ zagledati belega dne. Sicer naj se pa „vahtarca“ le potolaži, kajti „Domovina“ bo slej kakor prej vedno odločno zastopala koristi slovenskega ljudstva nasproti slovenskega

tančno opravičiti svoje odsotnosti v tem času. Ako bi pa hotel odkriti svojo ljubezen do Barbike bal se je, da ravno s tem zbudi strašen srd v srcu njenega očeta. Vsled te nejasne izpovedi ni mogel nadlogar biti prepričan o njegovi nedolžnosti, zlasti še, ker so se med tem jeli množiti protidokazi proti njemu.

Ugodno zanj je pričalo samo poštano njegovo obnašanje in pa to, da v ugodni priliki pri mrtvecu ni utekel, kakor tudi njegovo srečanje s tihotapcem, kateremu se je ta zločin lahko mogel očitati. Ko pa se je vrnil posel, kateremu je bilo naloženo zasledovati Mlinarjevega Franca, naznanil je, da je le ta minolo popoldne zapustil svoj dom, hoteč svojega nekoliko oddaljenega brata obiskati. Po mnenju mnogih on ni bil lahko udeležen pri tem zločinu, za katerega vir sploh ni mogel vedeti drug nihče nego Vrba in pa tudi — Barbika.

Ob takih okoliščinah nadlogarju ni ostalo drugega, nego k okrožnemu sodišču poslati posla, za kar se je spet ponudil — lovec, da celo stvar vzame sodnija v roke. Ob enem je dal pomočnika stražiti, seveda tako, da on tega ni opazil. Vrba pa se tudi v svesti si svoje nedolžnosti ničesar takega ni nadejal. (Dalje prih.)

denarja pohlepni nemškimi in nemčurskimi pijavkam, pa če se vsled tega „vahtarca“ in njeni podrepaniki utope v svoji lastni gnojnici.

— **Nemške volilne sleparije.** Toliko in tolikokrat smo že pravili, da našim Nemcem ni nikako sredstvo dovolj ogabno, da le pridejo po njem do svojega cilja, toda kaj takega se pa menda vendarle še ni nikjer zgodilo, kakor so nameravali storiti sedaj. Da love naše volilce z vsemi mogočimi obljubami in lažmi, smo že po vedali, ali slučaj, ki se je imel sedaj dogoditi, bo pa morda le edin. Nekega slovenskega veleposesnika so skušali najmogočnejši nemški podpihovanci z vsemi mogočimi sredstvi pridobiti zase. Ker je pa naš mož v resnici mož, ne pa šlapa, so si izmislili res nekaj prav vražjega. Naš volilec ima gostilno. Na dan pred volitvami je nameravala priti v njegovo gostilno cela tolpa nemških pijancev, kateri „velike prenesejo“. Gostilničarja so mislili spraviti v svojo sredo ter piti in piti celo noč, samo da bi opijanili gostilničarja, da ne bi mogel zjutraj na volišče in bi ga tako ociganili za njegov glas. Kaj si je mogoče zamisliti večjo lumparijo? Glejte, slovenski volilci, na tak način, na tak nesramen način si hočejo zagotoviti zmago. Kaj vendar mislijo ti nesramneži, da so naši ljudje njihovi norci, da jim bodo plesali, kakor se bode njim dalo pisati. Volitve bodo pokazale, da se slovensko ljudstvo ne da slepariti.

— **Vljudnost celjskih nemških trgovcev.** Ni ga prijaznejšega človeka na svetu kakor so celjski nemški trgovci, kadar se jim gre zato, da zvbijo slovenske kupovalce v svoje prodajnice. Toda vzlic vsej navidezni prijaznosti ostanejo ipak pravi volkovi v ovčji koži, kar se takoj pokaže, ako se jim ne posreči olajšati slovenskih žepov. Te dni se je dogodilo, da je pomotoma zašla neka slovenska gospa v neko celjsko nemško trgovino ter v svoji zmoti želela blaga, ki se v dotični trgovini ne prodaja. Uslužbenci so se gospej posmehovali in sklicali vse osobe skup ter se povpraševali, česa želi, dokler ni gospa osramočena izšla iz prodajalne. Za njo so seveda letele znane nemške opazke. — Takšni so ti ljudje, kateri žive od slovenskega denarja. Nauk naj si stori vsak sam.

— **Nemški študentki so si špogali v nedeljski „Tagespošti“ in zadnji „vahtarci“ prav „kunšten špas“.** Izdali so neki oklic na nemške visokošolce celjskega in ptujskega okraja, v katerem pozivljajo svoje kolege k ustanovitvi dijaškega društva za omenjena okraja. Imeniten je ta oklic, da imenitnejši ne more biti. V počitnicah hočejo svojim mlajšim kolegom vbiti v glavo „völkisch“ vprašanja, starejšim pa dati priliko, da pokažejo svoje moči v govorancah. Izključeno pa je vsako politično vprašanje. Zdaj naj pa kdo razume te modrijane, kaj pravzaprav hočejo. Kaka je neki politika brez politike!? — Redni člani smejo biti le arijsko-nemškega pokolenja — Hotentoti, Culukafri itd. so izključeni pa morajo biti v prvi vrsti tudi sklicatelji sami glede na njihovo sicer arijsko, pa neneemško pokolenje, kajti Petriček, ki je podpisal oklic v „Tagespošti“ in Skoberne in Paulitsch, ki sta podpisala onega v „vahtarci“, pač ne morejo trditi, da bi bili njihovi očetje in dedi sploh v kakem kolenu sorodni z nekdanjimi medvedjimi lovci v tevtoburškem lesu. In če bi tako dalje revidirali, bi nazadnje ti gospodki najbrž prišli do prepričanja, da ni med njimi niti enega arijskega Nemca. „O jerum, jerum, jerum, quae mutatio rerum!“ Pojdite, pojdite, in ne nosite svojih obrazov, iz katerih vam gleda povsod vaše slovensko pokolenje, v javnost. Vaši slovenski dedi so pač pošteno pasli svoje slovenske kravice po slovenskih pašnikih, a o kakem arijsko-nemškem „völkisch“ agitiranju se jim še sanjalo ni. Pojdite, skrijte se in sram vas naj bo!

— **Stinkmühle.** Ta nesrečni smrdeči mlin smrdi naprej, da je groza. Ljudje so že vsi po koncu. Uslužbenci na lesnem skladišču g. Jarmerja pravijo, da bodo morali službo pustiti, ker jih od tega mlinskega smradu celi dan glava boli. Pa še nekaj drugega dela ta mlin. Tiste kisline, ki od mlina tečejo, tečejo v potok in v tem potoku so v par dneh vse ribe orknile; vse plavajo s trebuhom na vrh. Mlin torej vodo

zastrupuje. Ta voda bo tekla naprej, bo zastrupila Savinjo, uničila tam ribe, razlezla se pod zemljo v sosednjih posestvih in zastrupila štepihe — ter bodo še ljudje umrli na tem mlinu. Vse kar pride od tega mlina je strupeno. Vzduh (zrak) je strupen, voda je strupena. Bog ve, če se tudi moka ne bo nalezla tega strupa, da bo škodljiva! In zakaj so „Stinkmühlerji“ to ne snago si napravili? Iz gole umazanosti. Ta smrdeči stroj, bolj po ceni dela, kakor bi se delalo, če bi se kurilo s premogom. Torej zato, da bi vlekli večje dobičke, zato hočejo ti pravi prijatelji ljudstva celo okolico in celo Celje okužiti in zastrupiti! — Upamo, da bodo oblasti storile svojo dolžnost ter napravile kmalu konec temu.

— **Slovenci, pijte samo slovensko pivo.** Zadnja „vahtarca“ je po svojem vrednem bratcu, graškem „Tagblattu“ posnela notico, v kateri pozivlja svoje pristaše, da naj bojkotujejo pivo, varjeno v slovanskih pivovarnah. Da na „vahtarčnem“ in „Tagblattovem“ smetišču ne more zrasti kaj pametnega, je samo po sebi umljivo, zato smo se res čudom čudili, ko smo brali oni poziv. „Vahtarca“ si pač ni mislila, kako pametno je zinila, kajti dala nam je povod, da tudi mi napišemo nekaj besed o tej stvari. Prav hvaležni smo za njeno bojkotiranje, dasiravno ji morda nemški pivovarnarji in celo njihovi celjski zastopniki ne bodo tako hvaležni. Tisoče hektolitrov nemškega piva se spiije na slovenski zemlji, dasiravno imamo Slovenci sami pivovarne v svojih rokah, katere varijo pivo iste kakovosti, kakor razne nemške. Na Štajarskem imamo našo „Delniško družbo združenih pivovaren Žalec in Laški trg“, katera vari pivo najboljše kakovosti po češkem načinu. V Ljubljani ste dve, v Mengšu ena, v Kranju ena, na Vrhniki ena slovenska pivovarna. „Delniška družba“ bo v najkrajšem času, ko bo preureditev obeh pivovaren po najnovjših izkušnjah dogotovljena, ustrezala v vsaki zadevi vsem svojim odjemalcem. Druge slovenske pivovarne so pa priznane najboljše urejene. Kaj naj bo torej slovenski odgovor na „vahtarčni“ poziv, da naj se bojkotirajo slovanske pivovarne? Odgovor je pač lahek: Proč z nemškim pivom iz naših gostiln! Slovenci, zahtevajte povsod, kamor zahajate, slovensko pivo. Niti ena slovenska gostilna ne sme točiti piva nemških pivovaren. Ako je Nemcem dovoljeno v časopisju pozivljati nemško občinstvo na bojkot slovanskih tvrčk, kakor je to storila „vahtarca“, je dovoljen tudi nam poziv: bojkot nemškim pivovarnam in nemškemu pivu! In videli bomo, kdo bo prej odnehal. Sicer bi pa bilo tudi žalostno, da bi na korist Nemcem, od katerih nam je pričakovati za naš denar le sovraštvo in zaničevanje, zanemarjali narodna podjetja. Ako „vahtarca“ vpije svoj nemški „svoji k svojim“, kličemo tudi mi našim ljudem naš slovenski „svoji k svojim!“

— **Premiranje in licenciranje bikov za celjski okraj** vršilo se je dne 5. majnika 1904. Skupno se je prignalo 56 bikov. Premij se je razdelilo 21 v skupnem znesku po 395 K, ter plačalo potnine za prignane bike 195 K. Prvo darilo po 60 K prejel je Franc Gajšek, posestnik v Vrbnem obč. Št. Jurij ob juž. žel.; drugo darilo po 50 K prejel je Jernej Vrečko, posestnik v Černolici obč. Št. Jurij ob juž. žel.; tretje darilo po 40 K prejel je Matevž Steiner, potestnik v Gorici obč. Vel. Pirešica; četrto in peto darilo po 30 K in 20 K prejel je Andrej Šribar, posestnik v Dobravi obč. okol. Celje. Med prignanimi biki so bili posebno nekateri res krasne živali že domače reje.

— **Za Šumljakov spomenik so darovali:** gg: Vinko Kolšek, c. kr. notar v Šoštanju, 2 K, Alf. Burdych, knjigov. v Žalcu, 2 K, Raj. Vrečer, učitelj v Žalcu 5 K, Fr. Pristovšek, učitelj v Žalcu 2 K, Ad. Geisa, trg. v Žalcu 5 K, č. gosp. Ant. Lajšnic, kat. v Žalcu 2 K, g. Ant. Žmavo, oskrb. v Gorici, 2 K, Iv. Kramar, učitelj na Vranskem, 5 K, Jos. Klemenčič, nadučitelj v Gotovljah, 5 K, gdč. M. Valenčak, učiteljica v Mariboru, 5 K, č. g. J. Vreže, c. kr. prof. v Mariboru, 10 K, slav. posojilnica in člani kraj. šol. sveta v Gotovljah, 50 K, g. J. Pečnak, veleposesnik na Tebarjih, 2 K, Mih. Zabukošek, uradnik v Celju, 2 K, J. Rupnik, nadučitelj v p. v Celju, 2 K,

J. Kvac, nadučitelj v Rožni dolini, 10 K, Ant. Petriček, nadučitelj v Žalcu, 10 K, skupaj 121 K. Nadaljne darove sprejemata Rajko Vrečer in Franc Pristovšek v Žalcu.

— **Poštni urad na Grobelnem.** Na Grobelnem se ustanovi z dnem 16. maja poštni urad za Grobelno, Dirne, Gorjakovo, Gornji vrh, Spodnji vrh, Pirne loke, Brezje, Pohornico, Lastine, Stopce, Gornji gaj, Mekovje, Sv. Ahac, Tratna, Gangec, Medgorami, Vodule, Lipovce in Platinovce.

— **Povrénost ali kaj?** „Slovenska zadruga“ prinesla je v štev. 5. z dne 1. majnika t. l. med „gospodarskimi drobtinami“ nekatere date o posojilnici v Ptuj. Navaja, da ima posojilnica zaklad za dobre namene 60.000 K in v posebni cpazki se nahaja vprašanje g. izdajatelja, ravnatelja Lapajnet, zakaj se ta fond ne porabi. Ko bi bil g. ravnatelj poročilo posojilničnega ravnateljstva za l. 1903 pregledal in čital, bi ne stavljal tako nezmislne vprašanja, kajti v poročilu bi bil našel, da nima ptujska posojilnica prav nobene fonda za dobrodelne namene, ampak da je v dvajsetih letih svojega obstanka za dobre namene obrnila, posodila in razdelila nad 60.000 K. Česar ni več, to se ne da porabiti, tudi za list gospoda ravnatelja ne, če bi ga še toliko ponujal! — Čitati, podučiti se, potem šele — pisati!

— **„Štajerc“ in Drewenschegg** sta si zopet dobra. To je pač stara stvar, da „gliha vkup štriba“, ali to se nam zdi čudno, da so gospodje za „Štajercem“ zopet milostljivo sprejeli onega Drewenschegga, ki se je po Celju ponujal za urednika listu, ki naj bi se ustanovil proti „Štajercu“. Drewenschegg sicer ni oseba, katera bi bila vredna, da bi se pisalo o nji, pač pa je značilno za list sam in za ptujsko nemško gospodo, katera ga izdaja, da prodajajo Drewenschegove izbrube še nadalje svojim slepim čitateljem. So pač drug drugega vredni — Orng in Drewenschegg.

Druge slovenske novice.

— **Odlikovanje.** Višji poštni oskrbnik v Opatiji, g. Fran Leban, je dobil vitežki križec švedskega Olaf-reda.

— **Vojaška vest.** Nadporočnikom avditorjem pri vojaškem sodišču v Zagrebu je imenovan naš slovenski rojak g. dr. Mato Vargazon, rodom Središčan.

— **Izkaz darov za Vegov spomenik.** Tozadavnemu odboru v Ljubljani so se vposlala sledeča darila: Njeg. Vel. Kristijan kralj danski 100 K; Kornel vit. Gorup v Trstu 100 K; polkovnik baron Cirheimb, Maribor 25 K; Neimenovani 25 K; dvorni svetnik Franc Kolenz, Gradec 20 K; trgovec Ferdinand Souvan v Ljubljani 20 K; major Schiwiz pl. Schiwizhofen na Dunaju 10 K; major A. Jesenko v Ljubljani 5 K; častniški zbor pionirskega bačona št. 10 v Przemysla 10 K; polk. Paič v Ljubljani 4 K; polk. pl. Riedl v Ljubljani 2 K; maj. baron Rechbach v Ljubljani 4 K; fcm. baron Albori v Serajevem 10 K; okr. glavar dr. Volkmar, Novi Byczow 25 K; Dragotin Hribar, tovarnar v Ljubljani 20 K; dr. Alojzij Praunseis v Ljubljani 20 K; dr. Schmidinger, c. kr. notar v Ljubljani 5 K. Skupaj 425 K. K temu prenos 7. izkaza 6370 K 49 vin., torej skupni znesek 6795 K 49 vin. Z odkritosrčno zahvalo in prošnjo za nadaljne doneske spričuje s tem prejem gornje svote osrednji odbor za zgradbo Vegovega spomenika v Ljubljani.

— **Prvi majnik na vlakcu vipavske železnice.** V nedeljo zjutraj je prisopihal v Gorico vlak Vipavske železnice okrašen in v zastavah. Spredaj je bil velik avstrijski grb, ob straneh pa so vihrale slovenske in avstrijske zastave sredi lepega cvetja. Ali ko se je bližal postaji v Gorici, se je postajenačelnik, zagrizen pangerman, razvnel ter ni dovolil vstopa na postajo tako odičenemu vlakcu. Zahteval je odstranitev slovenskih zastav. To pa se ni hotelo zgoditi. Radi tega je telefoniral razjuten načelnik na policijo, češ, da se Rusi peljejo po Vipavskem vlakcu v Gorico. Na postajo je šel policijski svetnik Contin in štirji redarji, pa so seveda morali odstraniti slovenske zastave. Ali ko se je vlak začel zopet

ponikati iz postaje proti Vipavski dolini, so se pokazale z nova slovenske zastave, in drdral je vlak vesel proti Ajdovščini.

— **Tržaška podružnica „Sloven planin. društva“** je z odlokom c. kr. namestniškega predsedstva v Trstu z dne 30. aprila, št. 1090, na podstavi pravil pripravljalnega odbora odobrena in potrjena. Podružnica se čvrsto razvija in šteje že okoli 70 članov.

— **Zopet vlom v Trstu** V noči 1. t. m. so v najživahnejši tržaški cesti vlomili neznani tatje v trgovino zlatarja Montanarija. Navrtali so železno blagajno ter odnesli dragocenosti za 40 000 K.

— **V morje so spustili v Trstu** v soboto na običajen svečan način novo vojno ladjo „Nadvojvoda Friderik“. Ta ladja spada med največje oklopnice avstrijske mornarice. Dolga je 118'55 m, tonelat ima 10.000. Narejena je iz Siemens-Martinovega jekla, oborožena je s 4 velikimi in 36 manjšimi topovi.

— **Istrske razmere** Po veljavnem zakonu se morajo vsako leto vršiti uradne okrajne učiteljske konference. V koprskem okraju je bila zadnja taka konferenca — pred šestimi leti, namreč julija 1898. Letos, po preteku šestih let, je okrajni šolski svet vendar sklical tako konferenco, a jo minoli teden zopet preklical, ker — ni denarja za pokritje stroškov.

— **Zrinjski - Frankopanska obletnica.** V soboto je bila 223. obletnica, odkar sta bila v Dunajskem Novem mestu obglavljena velika hrvatska patrijota ban Peter Šubić Zrinjski in knez Frankopan. V večni spomin teh hrvatskih mučenikov so se vršile v soboto v važnih hrvatskih mestih svečane zadušnice, katerim je prisostvovalo ogromno število naroda. Med interpelacijami, ki so bile podane v zadnjih dneh v državnem zboru na Dunaju se nahaja tudi ona dalmatinskega poslanca Bianchinija o prenosu smrtnih ostankov krste Frankopana in Petra Zrinjskega na Hrvatsko. Interpelant je vprašal ministrskega predsednika, hoče li ukazati preiskati, kje se nahajajo kosti Zrinjskega in Frankopana, ki sta pala v Dunajskem Novem mestu 30. aprila 1671, kakor žrtvi zavrtnosti in krutosti tedanjih oblastnikov na Dunaju.

— **A. Dvořák,** slavni češki skladatelj, je umrl v starosti 63 let. Zaslovel je leta 1873. s svojo „Himno“ ter s „Slovanskimi plesi“. Od tu je žel uspehe ter postal slaven glasbenik. Pokojni je bil vedno vrl, zaveden Čeh. Bil je tudi član gosposke zbornice.

Dopisi.

Vransko. — Šolska kuhinja. — Izmed šolskih dobrot, koje uživa naša mladina, spada izvestno v prvi vrsti naprava šolske kuhinje. Ta naprava je odlične važnosti ne le za dosego boljšega šolskega obiaka, ampak tudi za krepilo in čistost trupla in boljšega napredka v znano stih. Pregovor sicer pravi, da „se poln želodec nerad uči“, jaz pa trdim, da se „prazen želodec“ še težje. Z napravo šolske kuhinje so nas Vrančane nekatere šole prehitile; mi pa smo se pripravljali v tem času z nabiranjem gmotnih sredstev, sluteč, da bo udeležba pri opoldanjem kosilcu znatno večja nego drugod. In nismo se varali! — Ko se je preteklo zimo dne 7. grudnia leta 1903 šolska kuhinja otvorila, oglasilo se je prvi dan 187 otrok. To število pa ni narastlo valed ubožstva staršev šolskih otrok, ampak zaradi šolskega okolišča; nekateri otroci pridejo po 2 uri daleč, mnogi čez uro hoda in baš takim se v zimskem času nekaj gorkega kaj dobro prileže. Ko se je prebivalstvu naznanilo, da se začne šolska kuhinja in se je prosilo podpore, odzvalo se je mnogo dobrotnikov ter prihitelo z denarjem in domačimi pridelki na pomoč. V prvi vrsti moram omeniti vrle Prekopljane, ki so v prvem tednu poslali na vozu 12 škafov krompirja in 25 meric fižola.

Dolžnost podpisanega šolskega vodstva pa je, da položim račun o dohodkih in stroških tega podjetja in da pohvalno omenim cenjene dobrotnike. Na čelu je slavna Posojilnica vranska z 250 K, brez katere zdatne podpore bi se šolska kuhinja sploh ne bi mogla vzdržati. — Dalje so darovali v denarjih: vis. rod. g. baron L. Witten-

bach 20 K, gospa bar. Fani Wittenbach, gg. M. Jezovšek, Jos. Rotner, dr. Kašpar po 10 K; gosp. dr. F. Kunej 7 K, g. R. Engliach 6 K, gg. K. Fertschnig in kapitan Spetzler po 5 K, g. Postrak 3 K, gg. Šeunik in Kolšek po 2 K, Mat. Žužman, Ter. Cizej po 1 K, V. Zorko 60 v. Vesela družba pri Šantaku 25 K 20 v, pri Cizejki 2 K 26 v, pri Brinovcu 9 K; skupaj 379 K 06 v.

Domačega pridelka so darovali:

Iz Prekope: F. Kozmelj 1 šk. krompirja 2 mer. fižola, S. Klavčnik 1 šk. krompirja 3 mer. fižola, G. Šlibar 2 šk. krompirja 4 mer. fižola, J. Farčnik 1 šk. krompirja 4 mer. fižola, B. Zahojnik 1 šk. krompirja, F. Vranič 1 šk. krompirja 4 m. fižola, F. Cencen 1 šk. krompirja 3 m. fižola, A. Schweiger pol škafa krompirja 3 mer. fižola, I. Vranič 2 šk. krompirja 2 m. fižola, M. Farčnik, Pol. Rezar in Jul. Učakar po pol šk. krompirja.

Iz Vranskega: gg. Schwentner in I. Lavrič po 25 kg riža, Fr. Oset 10 kg riža, č. g. župnik Gršak 2 šk. kromp. 1 šk. repe in 9 in pol m. fižola, g. J. Brinovec 1 šk. kromp. pol šk. fižola in 3 kg zabelje. M. Ograjenšek in M. Stanzer po pol šk. kromp., B. Kumer 1 m. fiž., g. A. pl. Schildenfeld 1 šk. kromp., F. Zupan 1 in pol m. fižola, A. Kumer 1 šk. kromp., I. Lichtenegger 3 m. fiž., J. Musi pol m. fiž., gospa K. Lipič in gdč. Marica Novak 1 šk. kromp. in 1 šk. repe, J. Mešič 1 šk. fižola, gospa T. Šentak in g. F. Schaur po 2 šk. kromp. in pol šk. fižola, gospa A. Jezovšek 1 kg svin. kožic, 1 kg čebule in 2 perišča šalot, gospa T. Lukofnak 10 m. fižola, gospa A. Rotner 1 in pol šk. kromp., gospa F. Meglič 3 kg svin. kožic 5 m. sub. sadja, gospa A. Hrašan 10 m. fižola.

Iz Čepelj: A. Papinuti, M. Štifter, Jožef Gross, Art. Papež, F. Ručigaj po 1 šk. krompirja, A. Dobnik pol šk. krompirja, F. Pirnat četrt šk. krompirja.

Iz Ločice: I. Blatnik 3 in pol šk. kromp., 2 m. fiž. 1 šk. kisl. zelja, A. Šalomon 1 šk. kromp., A. Leder pol šk. kromp. 5 m. fiž., F. Reberšek 1 in pol šk. kromp., I. Homšak 2 šk. krompirja, I. Dolar 4 mer. fižola 2 mer. moke, I. Žotlar 2 šk. kromp., M. Koprivšek 1 šk. kromp. 2 in pol mer. fižola, A. Turnšek 1 šk. krompirja.

Iz Sv. Jeronima: F. Škrabar 2 m. fižola, I. Lešnik 3 m. fižola, F. Drolic 1 šk. krom. 4 mer. fižola.

Skupna vrednost 106 K 80 v.

Z največjo hvaležnostjo se spominjam gospe Rotner-Jezovšek-Klavčnik in gospodičen A. Šnideršic, Just. Gaber, K. Lipič in M. Novak, katere so, zlasti zadnje tri, prijazno stregle otrokom in to ob času, ko ima vsaka ženska doma največ opravka.

Skupnih dohodkov je bilo 485 K 86 v. Porcij se je razdelilo 10177 in pride ena porcija na 4 $\frac{1}{4}$ v. Povprečno je bilo na dan 150 otrok nasičenih.

Kakor vsaka dobra stvar, tako je imela tudi ta dobrodelna naprava svoje nasprotnike. Ljudje, ki niso vinarja priložili, začeli so ljudstvo vznemirjati, češ, da bo vzdrževanje šolske kuhinje nov davek, katerega bomo morali plačevati. Sedaj se pa vendar vsak lahko prepriča, da je bilo to govoričenje le — hudobija, da se je šol. kuhinja vzdrževala le po dobrotnikih, katerim naj Vsemogočni povrne tisočkrat.

Zahvala je, pravijo, obenem priporočilo za nadaljevanje dobrih del in s temi besedami se priporoča v imenu potrebnih otrok vranske šole najhvaležneje

Simon Meglič,
nadučitelj

Narodno-gospodarske novice.

Sol, oživljuje in za živino potrebno sredstvo.

Kakor človek, tako tudi živina potrebuje k vzdrževanju svojih življenskih moči primerno množino soli. Toda v tem pa ni vsaka žival enaka. Ona, ki živi od različnih vrst krme, posebno svinja, dobiva že tako v raznih kuhinjskih ostankih in drugi hrani nekaj soli, medtem ko goveja in druga prežvekujoča živina v krmi tega ne dobi. Tej je treba torej skrbeti, da se ji daje soli v primernem času in v pravi meri. Profesor Bunge je dokazal, da se nahaja sol v vseh delih

živalskega telesa in da se ti organi morejo razvijati v rasti in močeh, potrebujejo od časa do časa podpore in ta je naša navadna sol. Ona sodeluje v prebavilih, pa jako vpliva tudi na rast mišic in moč kosti pri živini.

Pomniti pa je treba, da sol sama ni nobena krma, temuč je le sredstvo, s katerim se žival draži ali vabi k obilnemu žretju. — Zraven pa služi sol tudi kot nekako splošno zdravilo živini. Voli, ako ne dobivajo soli, so nekako okorni in slabi. Ovce brez soli trpe na slabokrvnosti, da v sili žro volno s sebe ali drugih, kjer čutijo nekoliko solne kisline. Tudi se je opazovala na drugih živalih slabokrvnost vsled pomanjkanja soli, da je živina hirala na telesu in tudi plemenu, postala vodenična, ni hotela žreti, sploh slabela dotlej, da je poginila. Živina pa, ki dohiva soli v pravi meri, je čila, vesela, rada žre in dobro se redi. Primerna množina soli se tudi rabi kot zdravilo, ako je treba zadušiti moč strupenih selišč, ako je žival kaj takega požrla.

Krave dojnice, ki dobivajo primerno množino soli, molzejo obilno pa tudi mleko je gostejše in okusnejše. — Vol za pitanje ima tudi lepše meso in hitreje se redi, ako dohiva k drugi krmi nekaj soli. — Posebno se priporoča soljenje vodenaste krme, kakoršna se kot nekaka gosta pijača ponekod daje kot priboljšek živini. Pač pa ni treba soli k sočivasti krmi n. pr. bučam, repi, zelju itd., kajti v takih rastlinah se itak že nahaja nekaj solnih tvarin.

Pri dajanju soli živini treba ravnati previdno. — Nikoli ni dobro dati soli sama, kakor imajo tuintam navado, da ko se je živina že nasitila, se ji da v jasli soli v kamnu ali tudi zdrobljena. To nekatera požrešna žival še strastno oblizuje, dokler se je ne preobje, da potem vdruči soli nikakor ne mara.

Na dan dajemo soli:

Močnemu volu 3—6 dkg,
kravi dojnici 2—4 dkg,
ovci $\frac{1}{2}$ dkg,
konju 1—2 dkg,
svinji $\frac{1}{2}$ — $\frac{1}{4}$ dkg.

Navadno se trdi, da je prežvekovalcem trebno dati na dan po $\frac{1}{2}$ —1 dkg na 100 kg žive njegove vage. Pri svinjah velja to nekaj manj, pri konjih pa računimo $\frac{1}{4}$ — $\frac{1}{2}$ na 100 kg žive teže.

Najbolj se soli domači živini v Angliji in Franciji.

Na Angleškem se daje soli na dan:

Težkemu konju 8—10 dkg,
težkemu pitanemu volu 10 dkg,
kravi dojnici 6 $\frac{1}{2}$ —7 $\frac{1}{2}$ dkg,
teletu odstavljenemu 1 $\frac{1}{2}$ —2 dkg,
ovci 1 $\frac{1}{2}$ —2 dkg.

V Franciji pa se daje:

Volu z ozirom na vago 5—8 dkg,
kravi dojnici 4—6 dkg,
konju težkemu 2—3 dkg,
ovci plemenski $\frac{1}{2}$ —1 $\frac{1}{2}$ dkg,
ovci za pitanje 2—1 $\frac{1}{2}$ dkg.

Po drugih državah, v Rusiji, Nemčiji, na Švicarskem se daje soli navadno manj, blizu enako ko pri nas.

Tako piše neki češki list. Mi še dostavimo nekaj iz domačih skušenj. Ako je postala živad v jedi jako izbirična, pa je sicer zdrava, dajmo ji v jutru košček kruha, katerega prej zmočimo z vodo, nato ga pa posujemo z soljo, kolikor je popije. Kmalu bode dobila žival boljši okus k jedi in tudi pila bode rajši.

Kadar hočemo vole kmalu nakrmiti, potresimo jim v krmo s soljo zmešanih otrobov. Tej mešanici dodajo ponekod še prahu iz jelovih storžev. Ti se namreč v jeseni, ko so najbolj smolnati, naberejo, posuše in nato stolčejo v prah. Takajšnji živinorejci takšen prah jako čislajo za omenjeni priboljšek prežvekovalcem.

Nekateri živinorejci pa živini, ako noče žreti, namočijo soli v vodo in z njo krmo poškrope. Drugi pa v spomladi, kadar se na pašah od mlaja živini zobje majejo, jih oribajo s soljo in svežim pelinom. Spet drugi zraven soli kot priboljšek h krmi primešajo zrezanega enčijana. Spet drugi nabirajo v poletju na travniku ali pašniku mastnih in dišečih trav, n. pr. materne dušice, maslenka in še mnogo drugih. — Te se drobno zrežejo, zraven se primeša otrobov in

solj, pa se kravam da v jasli na „lizanje“. — Resnica je, da kravam tak priboljšek kaj dobro de, obilnejše molzejo in mleko ima več smetane. Samo paziti je treba, da se zraven raznovrstnih trav ne nabere tudi strupenih, katere bi živini več škodovala nego koristile.

Iz vsega tega je razvidno, kolike važnosti za živinorejo je sol. Samo tega naj nobeden živinorejec ne pozabi, da jo daje živini ob pravem času in v pravi meri. Sicer se bi mu lahko zgodilo po pogovoru: „Preveč še s kruhom ni dobro“, namreč da najboljša reč v preobilni meri tudi lahko škoduje.

Društveno gibanje.

— Gasilni društvi Rajhenburg in Videm priredita v nedeljo, dne 8. majnika 1904 na Vidmu v vrtu gospe Podjedove vojaški koncert, pri katerem svira godba c. i. kr. polka št. 53 iz Bjelovara. Po koncertu se bo plesalo. Začetek točno ob pol 4. uri popoldne. Ob neugodnem vremenu se bo koncertiralo v salonu. Po noči vozi posebni vlak v Zagreb.

— Slov. pevsko društvo „Zvon“ pri Sv. Miklavžu bl. Ormoža si je na svojem občnem zboru dne 1. majnika t. l. izvolilo sledeči odbor: Predsednik g. Anton Pajtler, podpredsednik g. Martin Šalamun, tajnik g. Oton Vrbnjak, blagajnica gđc. Marica Posega, pevovodja g. Milan Vršič in odbornik g. Drago Pinterič. Društvo je imelo 282 K 5 vin. dohodkov in 276 K 86 vin. izdatkov. Prihodnjo veselico priredi v nedeljo, dne 15. majnika.

Politični pregled.

— Državni zbor. Seja državnega zbora v sredo je bila tako kratka in brezpomembna, da lahko vsakdo spozna, da parlament pojema ter se pripravlja za počitek. Prečitale so se samo došle vloge, poslanca Karbus in Kratochvil sta govorila o Šilenyjevem nujnem predlogu, nakar je predsednik že ob 3 uri popoldne zaključil sejo. Skoraj vse nemške stranke so se izrekle za navet poljskega kluba, naj se sprememba poslovnika spravi kot prva točka na dnevni red, toda Nemci zahtevajo za pogoj, da pride kot druga točka na vrsto proračunski provizorij. — Razni odseki so začeli zborovati. Obrtni odsek je sklenil, da naj vlada takoj predloži zbornici obrtno novelo, ki jo že nad leto dni obeta. — Tiskovni odsek ni bil sklepčen, ker so manjkali mlado češki poslanci. — Kvotna deputacija se konstituirala v soboto ter si izvoli za predsednika barona Chlumcekega. — Za predsednika avstrijske delegacije je izbran vitez Jaworski.

— Srbija. Govori se, da se na dvoru in pri vladi pripravljajo, da se ob obletnici izvolitve krona kralj v samostanu S. Ći, kjer so bili kronani že stari srbski kralji. — Med častniki sta nastali dve stranki. Sovraštvo med njima rapidno narašča ter se je bati splošnega klanja. — Častniki, ki se niso udeležili umora kraljeve dvojice ter umor obsojajo, so skrajno razburjeni, ker kralj morilec polagoma izroča vse polke, sploh vse odlične službe v armadi, dočim se od njih zahteva, da morajo odobravati krvave dogodke lanskega leta, ake hočejo biti povišani v službi.

Rusko-japonska vojna.

Iz Petrograda se poroča, da se je pred Port Arturjem potopilo 8 japonskih parnikov (branderjev) in 2 torpedovki, katere ladje so hotele pri vходу v pristanišče položiti mine. — Iz Port Arturja pa se poroča: V sredo ob 1. uri popoldne se je pojavilo na obzoru 5 japonskih torpedovk. Baterije in ladje „Hiljak“, „Gremi jašči“ in „Odvažni“ so takoj jelo streljati na japonske ladje in jih prisilile, da so se umaknile na široko morje. Kmalu nato so se prikazale zaova japonske vojne ladje, plujoč proti Port Arturju z juga. Na čelu teh ladij je bil velik parnik, ki se je z veliko hitrostjo bližal vходу v luko Naše granate so ga potopile ob 1. uri 20 minut. Ob 1. uri 45 minut sta se približala zopet dva parnika, ki sta bila takisto potopljena. Ob 2. uri 25 min. so se približali pristanišču nadaljni štiri parniki, ki so zadeli na naše mine. Dve ladji sta se takoj potopili, dočim sta se

drugi dve pogreznila veled naših granat iz baterij in oklopnih. Oklopnica „Askold“ se je udeležila boja. Ob 2 uri 40 minut so se na obzoru znova pojavili trije parniki. Eden izmed njih je zadeli ob našo mino in zletel v zrak, drugi je obtičal na neki skali, tretjega pa so potopile naše bombe.

V nedeljo 1. maja se je približalo Gensanu 3000 Rusov. Pot jim je zastavilo enako število Japoncev. — Vnel se je ljut boj, v katerem sta obe stranki imeli izdatne izgube. Končno pa so bili Japonci poraženi in so se morali umakniti v Gensan.

Kakor naznanja japonsko poslaništvo na Dunaju, je general Kuroki o boju pri Kiulien čengu še sledeče poročal: Rusi so imeli v boju celo 3. pehotno divizijo, kakor tudi 22. in 24. polk 6. pehotne divizije, strelce in konjeniško brigado Miščenkovo. Boja se je udeležilo nadalje 40 ruskih topov in 8 strojnih pušk. Japonci pravijo, da so v boju izgubili 800 mož. Vzeli so Rusom 20 hitrostrelnih topov, veliko pušk in municije. Streljanje japonskih težkih topov je bilo zelo uspešno. Kakor poroča neki vjeti ruski častnik, sta bila oba ruska poveljnika ranjena in znašajo ruske izgube nad 800 mož.

Rusi se v resnici umikajo ob reki Jalu! Ali to umikanje je proračunjeno taktično maskiranje z višjega stratežičnega gledišča. Rusi vedo dobro, da glavni cilj Japoncev je, da zopet z veliko silo udarijo na Port Artur, da bi v obližju izkrcali kakih 30—40 že pripravljenih transportov, in sicer deloma med Port Arturjem in Niučvangom na zapadnem obrežju poluotoka Liaotung, bržkone v zalivu Society pri Kinčau u, deloma pa na vzhodni obali tega poluotoka med Daljnim in Tičvang ho, eventualno pri Takušvanu. Saj je znano, da so Japonci že s torpedinijerjami sondirali obalno zemljišče za izkrcavanje pri Pičevu in Takušvanu ob ustju reke Jalu, torej v neposredni bližini ruske utrdbe Autung na desni strani reke Jalu ali preko pota v Vidžu v Koreji.

Rusi so pogodili ves japonski načrt in so temu primerno ukrenili vse stratežične odredbe, ki jih imperativno zahteva situacija na bojišču.

V glavnem se dobiva vtis, kakor da se Rusi ne bodo preveč upirali ob reki Saju in da hočejo Japonce zavesti v razvijanje čet v Mandžuriji. Kajti poraz japonske vojske, ki bo imela za hrbtom veliko reko, bo vpricho izborne ruske kavalarije pomenjal popolno pogubo.

Petrograd 4. vel. travna. General Kuropatkin je poslal carju jako obširno poročilo o bitki ob Jalu. Iz tega poročila je posneti, da je od 12 polka bilo devet kompanijskih zapovednikov ubitih ali ranjenih. Rusi so 6 brzostrelnih topov in 8 pušk na stroj naredili neuporabne, ker jih niso mogli seboj vzeti. Tudi vse druge topove, ki se niso dali rešiti, so naredili neuporabne. — Ranjenih je kacic 800 Rusov, med temi 14 oficerjev. Ranjenci so šli večinoma peš v bolnico v Fenhvančeng. Japonci so imeli dosti večje izgube. Sodi se, da jih je bilo do 4000 ubitih in ranjenih.

London 4. vel. travna. „Daily Chronicle“ in „Daily Express“ trdita, da so Japonci zavzeli Niučvang. Ker še 1. t. m. tam ni bilo nobenega Japonca, je ta vest skrajno neverjetna.

Petrograd 5. vel. travna. General Kaštaliniskij je poslal obširno poročilo o bitki pri Ključenčengu. Iz tega poročila je posneti, da se je 12. polk prebil med japonskimi vrstami in rešil svojo zastavo. Druga baterija ni s preostalimi konji mogla na hrib — zato je zavzela prejšnjo pozicijo in je podpirala 11. polk ki si je po dve uri trajajočem boju z bajoneti napravil pot. Tudi ta polk je rešil svojo zastavo, izgubil pa svojega zapovednika. Rusi so vsega skupaj izgubili kacic 2000 mož in 40 oficerjev. Izgube Japoncev morajo biti velikanske. Umikanje se je izvršilo v redu. V boju z 11. polkom so prišli Japonci baterijam tako blizu, da te niso mogle naprej. — Topničarji so izgubili zapovednika Moravskega. Prva linija s puškami na stroj je izgubila polovico moštva in vse konje. Pokusilo se je topove z ljudmi spraviti na hrib, a to ni šlo. Ruski topovi so oddali 55.000 strelcev.

Petrograd 5. vel. travna. Rusko telegrafsko agentstvo javlja iz Port Arturja dne 4. vel.

travna zvečer: Sovražnik križa v bližini Port Arturja. Pri zadnjem naskoku so Japonci, kakor se je sedaj dognalo, pripeljali 12 branderjev; dva sta pobegnila: kje se jih je 8 potopilo je natanko znano, kje pa sta se ostala dva potopila — se ne ve.

London 5. vel. travna. Listi trde, da se je Japoncem posrečilo zapreti vhod v portarturski pristan.

London 5. vel. travna. Najnovejša poročila javljajo, da zapirata dva potopljena japonska branderja vhod in izhod iz portarturskega pristanišča.

Književnost in umetnost.

— Važno za gg. učitelje! „Priatelj otroški“ je najboljša zbirka cerkvenih pesmi za šolarje. Kdor želi pri šolarskih sv. mašah imeti lepo petje, ki je častno za vsako šolo, naj uvede to pesmarico. Zaradi nizke cene jo lahko kupi vsak šolar. Celo v platno vezana v lični obliki stane 20 vinarjev. Slavno učiteljstvo jo bo tem lažje rabilo, ker je ravnokar izšla primerna partitura k vsem pesmim. Imenuje se: „Veselje angelsko“ ali napevi za dvoglasno petje in spremljevanje na orgljah. To delo je priredil zelo izkušen gospod nadučitelj, ki je mnogo pončeval petje in dosegel pri mladini najboljše uspehe. Cena partituri je zelo nizka, namreč 50 vin., po pošti 55 vin. Pesmarica „Priatelj otroški“ in „Veselje angelsko“ se do biva v knjigarni Dragotin Hribarja v Celju.

Poslano.*

Z ozirom na „Poslano“, ki ga je priobčila gospa Ana Suppanz v št. 26 z dne 1. aprila v tem listu o zavarovalni zadevi, ki se je pri nas dogodila moramo v varstvo resnice sledeče pripomniti:

Poslopje gospe Ane Suppanz je bilo pri nas zavarovano za 1400 K in premičnine za 333 K. Ko se je škoda nam naznanila, smo škodo po sodnijsko zapriseženem cenilcu cenili in se je dognalo, da je ogenj naredil škode pri poslopih 685 K in pri premičnini 215 K, skupne škode torej 900 K.

Ker se po zavarovalnih pogojih — ti so v tem oziru pri vseh družbah isti — izplača le ona škoda, ki jo je stranka v resnici trpela, ne pa ona svota, na katero se glasi zavarovalnina, torej nismo smeli in mogli storiti drugega, kakor nakazati le svoto po 900 K. in se je gospa Ana Suppanz zadovoljila s tem ter podkrižala zapisnik v znamenje svojega zadovoljstva, pri čemer je njen mož njeno ime podpisal in bil priča.

Svojo tirjatev po K 900 je gospa Ana Suppanz odstopila Posojilnici v Celju in smo vsled tega izplačali dne 24. junija 1903 svoto po 900 K v roke g. dr. Dečkota v Celju. o čemer se nam je redno izdala pobotnica.

Potemtakem ne pristoji gospej Ani Suppanz proti nam nikaka pravna tirjatev in nismo mogli njene, po preteku 6. mesecev vložene reklamacije vpoštevati.

Gospa Ana Suppanz bi bila po zavarovalnih pogojih lahko uvedla popregledbo naše cenitve, pa je izjavila, da se zadovoljuje s svoto po 900 K brez vseh nadaljnjih korakov.

Prepuščamo torej stvar vsakemu pravično mislečemu, da presodi, ali je bilo naše ravnanje pravo ali ne.

Gradec, 28. aprila 1904.

Glavno zastopstvo ogrsko-francoske zavarovalne družbe „Franco-Hongroise“ v Gradcu. (200) 1

* Za ta spis odgovarja uredništvo le toliko, kolikor določa zakon.

Veliko stanovanje

se odda s prvim julijem t. l. v Zgornjem Lanovžu (Ober-Lahnhof) pri Celju. Pojasnila (178) 5-4 pri posestniku.

Učenec

iz boljše hiše, več slovenskega in nemškega jezika, se sprejme v trgovini z mešanim blagom **Mihaela Jazbinška** na Planini (Štajarsko). (204) 3-1

Absolviran jurist

izvežban v vseh notarskih poslih, želi vstopiti takoj v notarsko pisarno. Ponudbe: „Notarski kandidat Celje“, poste restante. (203) 3-1

Lanskoletni pav

velika množina pavovih peres, nadalje trije pari pritlikavih kokoši je naprodaj.

Vprašanja pod „lanskoletni pav“ poste restante Petrovče. (205) 2-1

Slovite žveplene toplice na Hrvatskem

Varaždinske toplice

železnična, poštna in brzovarna postaja ob Zagorski železnici (Zagreb-Čakovec)

Najviše odlikovanje topliške razstave, Dunaj 1903. Velika zlata kolajna in častni znaki razstave.

Analiza po dvor svetniku profesorju dr. Ludvigu I. 1894. 58 stopinj Celzija vroč vrelc, neprekošen po svojem učinku pri mišičnem in sklepnem revmatizmu, trganju, vnetjih in kostolomih, putiki, neuralgiji, ischiji itd., ženskih boleznih, kožnih in skrivnih boleznih, kronični ledvični boleznih, mehurnem katarju, škrofeljnih, rhachitis, kovinski dyskrasiji, kakor zastrupljenju s svincem in živim srebrom itd., itd. pri boleznih v požiralniku, prsih, jetrih, pri želodčnih bolečinah, hémorrhoidih itd.

ELEKTRIKA. • MASAŽA.

Zdravilišče z vsem komfortom, vodovodom, pripravami za zdravljenje z mrzlo vodo s tušom in po Kneippovem načinu, celo leto odprto; sezona traja od 1. maja do 1. oktobra. Velik, krasen park, obsežni nasadi, lepi izleti. Stalna topliška godba, obstoječa iz članov zagrebške kraljeve opere. Plesne zabave, koncerti.

Na postaji Varaždinske toplice pričakuje gostov vsak dan omnibus. Na razpolago so tudi posebni vozovi in se vljudno prosi, da se dotične naroči naprej pri upravi toplic.

Zdravniške podatke daje topliški zdravnik dr. A. Longhino.

Prospekte in brošure razpošilja gratis in franco uprava toplic. (168) 12-3

Kava in čaj

iz prve roke, t. j. neposredno od sadilca kave in čaja, (54) 12-10 torej s popolnim jamstvom za pristno in nepokvarjeno kavo in čaj.

NAJNIŽJE CENE.

Najino dosti čez 100.000 oralov veliko posestvo se obdeluje najracionalnejše. Najine vrste kave in čaja so jako aromatične in izdatne.

Kava: Javafior, najfinejša, 4¹/₂ kg gl. 6.65, fina, 4¹/₂ kg gl. 5.90. Java-brasil-mešanica 4¹/₂ kg gl. 5.40. Čaj 1 kg gl. 2.80, 4- in 5.50. — Pošilja se carine prosto na vsako pošto proti povzetju. Cenik zastoj in poštne prosto.

Turk & drug

veleposestnika na Javi, prodajalca kave in čaja v lastni režiji

== v Trstu ==
Via dell'acquedotto 62.

Waffen-Dürkopp kolesa

katera so radi popolnosti in trpežnosti svetovno najboljše znana, dobivajo se pod ugodnimi plačilnimi pogoji, tudi na obroke, pri

J. Širca, Žalec.

Priporoča se za praktično porabo garantirana močna kolesa „POPULAR“, katera stanejo samo 65 gl. (198) 5-1

== Lastna popravilnica. ==
Bogata zaloga vsakovrstnih kolesnih del in potrebščin.
== Postrežba točna in kulantna. ==

Zdravje je največje bogastvo!

Kapljice sv. Marka.

Te glasovite in nenadkriljive kapljice se uporabljajo na notranje in zunanje bolezni. Učinkujejo nedosegljivo in spasonosno pri boleznih na želodcu, ublažujejo katar, urejejo izmečke in odpravijo nadubo, bolečine in krče, pospešujejo in zboljšujejo prebavo, čistijo kri in čreva. Delujejo izborno proti hripavosti in prehlajenju. Lečijo vse bolezni na jetrih in slezih ter kóliko in ščipanje v želodcu. Odpravijo vsako mrzlico. Te kapljice so najboljšo sredstvo proti boleznih na maternici in modromu in raditega ne bi smele manjkati v nobeni meščanski in kmetski hiši.

Naročuje se edino in točno le pod naslovom: MESTNA LEKARNA, ZAGREB, Gornji grad št. 25, poleg cerkve sv. Marka. — Denar se pošilja naprej ali pa povzame. Manj kot ena dvanajstotina se ne pošilja. Cena je naslednja in sicer franko dostavljena na pošto:

1 ducat (12 stekl.)	4 K
3 ducati (36 „)	11 „
5 ducat. (60 „)	17 „
10 ducat. (120 „)	32 „

Ustanovljena leta 1360.

Mestna lekarna
ZAGREB

Markov trg št. 36.

(1) 20-12 Zdravje je največje bogastvo!

(74) 15-8

Patentirane, same ob sebi delujoče

škropilnice „Syphonia“

— za vinograde in hmeljnike —

za zatiranje sadnih škodljivcev

proti boleznim na perju, za odpravo predenca in divje sorčice itd.

Same ob sebi delujoče, nošnje brizgalnice tudi z bakrenim kotlom

za 10 ali 15 litrov tekočine, s pripravo za petrolejno mešanico ali brez nje in vožnje, same ob sebi delujoče brizgalnice proizvaja kot specialitete

PH. MAYFARTH & Co.

tvornice poljedelskih strojev, specialna tvornica vinskih in sadnih stiskalnic in drugih strojev

DUNAJ, II. Taborstrasse št. 71.

Obširni ilustrovani ceniki zastoj.

Zastopniki in preprodajalci se iščejo.

Vizitnice priporoča tiskarna D. Hribarja v Celju.

Traverze, železniške šinje, železo za vezi, cement, vodovodne cevi, cevi iz kamenščine za stranišča, lepenko za strehe, trstino za obijanje in vse drugo pri stavbah potrebno priporoča v bogatej izberi

trgovina z železnino „MERKUR“, P. Majdič, Celje.

Bogata zaloga brizgalnic za trsje in vsakovrstnih poljedelskih strojev.

Gumi za cepljenje na zeleno.

Kose: Kiril in Metod znamka.

Različni brusni kamni za kose.

Tovarna za opeko peči in lončenino

F. P. Vidic & Comp. v Ljubljani

ponuja poljubne množine

zarezane strešne opeke   **stisnjene strešne opeke**

(Strangfalz-Dachziegel)

(Pressfalz-Dachziegel)

(142) 10-5

naravno rdeče žgane in črno impregnirane.

Najcenejše, najodličnejše in najlepše strešno pokritje.

Točna in najsolidnejša postrežba.

Vzorci opeke in prospekti **zastonj**.**Iščem prodajalko**

zmožno slovenskega in nemškega jezika, ki je popolnoma izurjena v trgovini z mešanim blagom, z dobrim spričevalom in poštenih staršev. Sprejem takoj. (192) 2-2

Janez Repouš, trgovec v Št. Janžu.

Kdor želi kupiti mlin**s stanovanjem** (195) 2-2

na stalni vodi, pri okrajni cesti, novo, z opeko krito poslopje, zraven hlev za kravo in svinjak, dve njivi, vse za eden tisoč gl. — Več pove Dav. Pleterski na Zdolah, p. Videm.

Licitacija vina

V torek, dne 10. maja se boče na prostovoljni licitaciji prodajalo okrog 900 hektolitrov najfinjših, čisto sortiranih vin iz leta 1903, laškega rizleca, malega rizleca, traminca, rulanca ter belega in rdečega burgundca, lastnega pridelka gosposčine v Dugemselu, kjer je železniška postaja, v zagrebški županiji. Ljubitelji izvrstnih vin se stem najljubneje vabijo, da se udeležijo licitacije. Vprašanja naj se naslove na gosposčinsko oskrbništvu v Dugemselu pri Zagrebu. (176) 6-4

Najprimernejša birmanska darila.

RAFAEL SALMIČ*prva narodna
in največja
trgovina**z urami,
zlatnino in
optičnimi
predmeti**v Nar. domu
v Celju.*

Kdor si hoče nabaviti uro, zlatnino ali srebrnino, naj zahteva moj novi, bogato ilustrovani

CENIK

katerega razpošiljam brezplačno in poštne prosto. * Vsa v mojo stroko spadajoča dela, popravila itd. izvršujejo se točno in ceno. Za dobro delo garantiram.

Kupujem stare tolarje Marije Terezije, križavce i. dr.

Postrežba točna in poštena.

* Pozor! * Znižane cene. * Pozor!

* Pozor! * Znižane cene. * Pozor!

(181) 3

NAZNANILO.**ALOJZIJ MIKL** pri Veliki nedelji blizu Ormoža (197) 3-2

priporoča domačinom kakor tujcem svojo celo novo

urejeno gostilno

z lepimi sobami za prenočenje, prištnim, dobrim vinom iz okolice in izbornim pivom, kakor vsakovrstnimi toplimi in mrzlimi jedili po zelo nizkih, domačih cenah.

Prekrasna in zdrava lega kraja, ugodna železniška zveza in imenitna postrežba v vsakem oziru priporočajo to gostilno posebno izletnikom in letoviščarjem. — Vozovi za vožnjo na vse strani se vedno dobijo.

Izvrsten okus kave dosežete s prinašanjem

Vydröve žitne kave

POSKUSITE! Vzorek dragovoljno.
Pošta 5 kg. pošiljka 4 K 50 h franco.

„DOMAČI PRIJATELJ“
vsem odjemalcem vsakoj pošilja mesečno.

Vydröve ledarna žitne kave Praga-1711.

Zacherlin

pomaga izborno kot nedosežen uničevalec mrčesa.
Kupi samo v steklenicah.

Celje: Gustav Stiger
Viktor Wogg
A. Walland nast. Teppi
Milan Hočvar
Josp Matič
Anton Ferjen
Fran Zangger
Ferd. Jakowitsch
Frid. Jakowitsch
Anton Kolenc
Franc Pečnik
M. Rauscher lekarna

Celje: Ivan Ravnikar
Oto Schwarzl lekarna
Josp Srimz
Anton Topoljak
W. Wratschko
Dobrna: Jos. Sikošex
Braslovce: Ant. Plaskan
Josip Pauer
Gomilsko: Fran Cukala
(215) 10-2

Hrastnik: Alojzija Bauerheim
Konsumno društvo
Josp Wouk
Ljubno: Fr. X. Petek
Janez Filipič
Sevnica: Anton Verbič
S. F. Schalk
Ludovik Smole
Trg Lemberg: Franc Zupandič
Konjice: Fr. Kupnik 145

Laško: Andrej Elsbacher
Karl Hermann
Planina: Lud. Sch. scho-ko
F. Wambrechtsammer
Gornji grad: Jakob Božič
Franc Scharb
Poljane: Ferd. Ivanus
A. P. Krauzdorfer
Anton Schwelz
Karol Sima
Mozirje: Leopold Vukič

Pristova: Marija Suppanz
And. Suppanz
Brežice: Fran Matheis
Franc Varlec
Janez Pinterič
Uršič & Lipej
Žalec: Albert Geiss
Jakob & Marija Janič
Fran Kartin
St. Jurij: Karl Tischler
Velenje: Josef Wutti

Trebnje: Konsumno društvo
Anton Krammer
Jos. Mahkovec
Janez Müller sen.
Jos. Sporn
Franc Dežman
Videm: Ivan Novak
Vitanje: Anton Jaklin
Velenje: Ulrich Lager
Josip Wutti
Vojnik: Fr. Zotti

